

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny–Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Bartkowiak

Protokolant: st. sekr. sąd. Aleksandra Langocz

przy udziale Iluminaty Kaczmarek Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu

po rozpoznaniu w dniu 2 lutego 2018 r.

sprawy **K. J.**

oskarżonego z art. 178a § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego we Wrześni

z dnia 6 września 2017 r., sygn. akt II K 258/17

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu we Wrześni do ponownego rozpoznania.

Hanna Bartkowiak

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy we Wrześni wyrokiem z dnia 6 września 2017 r., wydanym w postępowaniu przeprowadzonym pod sygn. akt II K 258/17, uznał **oskarżonego K. J.** za winnego tego, że w dniu 13 marca 2017 r., w miejscowości O., powiat (...), województwo (...), prowadził w ruchu lądowym na drodze publicznej samochód osobowy marki V. (...) o nr rej. (...) będąc w stanie nietrzeźwości wynoszącym 0,80 mg/dm³ alkoholu w wydychanym powietrzu, tj. przestępstwa z art. 178a § 1 kk i za to na podstawie wymienionego przepisu wymierzył mu karę 200 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł.

Na podstawie art. 42 § 2 kk Sąd orzekł w stosunku do oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 4 lat.

Na podstawie art. 63 § 4 kpk Sąd zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonego zakazu okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 13 marca 2017 r.

Na podstawie art. 43a § 2 kk Sąd orzekł od oskarżonego świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości 5 000 zł.

Na podstawie art. 43b kk orzekł podanie wyroku do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie treści orzeczenia na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy w M. przez okres 14 dni od wywieszenia.

Na podstawie art. 627 kpk zasądzone za oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w kwocie 666,82 zł, w tym opłatę w kwocie 200 zł (k. 75).

Powyższy wyrok zaskarżył w całości obrońca oskarżonego. Apelujący podniósł zarzuty błędów w ustaleniach faktycznych i obraży przepisów postępowania, które miały wpływ na treść wydanego

orzeczenia oraz zarzut rażącej niewspółmierności zastosowanego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 4 lat.

Podnosząc w ten sposób, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 2 poprzez orzeczenie w stosunku do oskarżonego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych z wyłączeniem kategorii A na okres 3 lat. W treści apelacji obrońca oskarżonego zawarł dodatkowo wnioski o dopuszczenie i przeprowadzenie z urzędu dowodu z opinii biegłego z zakresu medycyny sądowej na okoliczność retrospektywnego odtworzenia rzeczywistego stężenia alkoholu we krwi oskarżonego w chwili prowadzenia pojazdu przy uwzględnieniu, iż oskarżony spożył po zakończeniu prowadzenia pojazdu a przed przyjazdem patrolu Policji 200 ml wódki smakowej o stężeniu 40 % (k. 92-94).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna i zasługiwała na uwzględnienie. Nie doprowadziła ona jednak do wnioskowanej przez skarżącego zmiany wyroku, a skutkowałą uchycieniem zaskarżonego orzeczenia i przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu we Wrześni do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonego podniósł zarzut błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na tym, że Sąd I instancji nie ustalił wszystkich okoliczności zdarzenia z dnia 13 marca 2017 r., w szczególności pomimo dania w całości wiary wyjaśnieniom oskarżonego, Sąd nie ustalił okoliczności dlaczego oskarżony spożył w tym dniu alkohol, co było przyczyną jego zachowania, a nadto nie wziął po uwagę tego, że przed przyjazdem policji oskarżony udał się do sąsiedniego sklepu U (...) i tam zakupił 200 ml wódki smakowej i ją wypił, co skutkowało tym, że wynik zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu był wyższy od tego jaki w rzeczywistości oskarżony miał w czasie prowadzenia pojazdu.

Podniesiony zarzut jest poniekąd trafny, jednak wadliwości działania Sądu Rejonowego należy upatrywać w obrazie przepisów postępowania, która mogła mieć bezpośrednie przełożenie na poczynienie błędnych ustaleń faktycznych. Wynika to z tego, że od zachowania norm postępowania w dużej mierze zależy następnie trafność ustaleń faktycznych czynionych w sprawie przez organ orzekający.

W przedmiotowej sprawie Sąd I instancji jako podstawę ustaleń faktycznych wskazał m.in. wyjaśnienia oskarżonego K. J. z postępowania jurysdykcyjnego (k. 73-74), nie wprowadzając do materiału dowodowego będącego podstawą wyrokowania wyjaśnień tegoż oskarżonego z postępowania przygotowawczego (k. 37-38). Jak wynika z analizy akt sprawy, Sąd Rejonowy w trakcie rozprawy przeprowadzonej w dniu 6 września 2017 r., na której został przesłuchany oskarżony, nie odczytał K. J. jego wyjaśnień złożonych na etapie postępowania przygotowawczego pomimo tego, że podsądny wyjaśniał odmiennie co do niektórych okoliczności, które opisywał także w trakcie przesłuchania w postępowaniu przygotowawczym. Natomiast w uzasadnieniu wyroku, dokonując oceny materiału dowodowego Sąd Rejonowy wskazał, że „oskarżony K. J. zarówno podczas przesłuchania na etapie postępowania przygotowawczego jak i przed Sądem przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu (...)” (k. 85 – strona 1 uzasadnienia Sądu I instancji).

Koniecznym w tym miejscu jest wyjaśnienie, że sformułowanie "wolno odczytywać", zawarte w przepisie art. 389 § 1 kpk, odnoszące się do protokołów wyjaśnień oskarżonego, mogłoby prima facie sugerować, że ich odczytanie pozostaje jedynie w sferze uprawnień sądu i zależy od uznania tego organu. Omawiane „uprawnienie” sądu rozpoznającego daną sprawę musi być jednak interpretowane w kontekście jednej z podstawowych zasad procesu karnego, a mianowicie zasady prawdy wyrażonej w art. 2 § 2 kpk, a także nałożonego na przewodniczącego składu orzekającego obowiązku dopilnowania, żeby zostały wyjaśnione wszystkie istotne okoliczności sprawy (art. 366 § 1 kpk). Nie można również zapominać, że dowód z wyjaśnień podsądnego odgrywa istotną rolę w procesie poznawczym na rozprawie głównej. Nie ulega wątpliwości, że odmowa złożenia wyjaśnień, zmiana ich treści lub zasłanianie się niepamięcią, zazwyczaj w każdym wypadku prowadzą do powstania wątpliwości poznawczych. W konsekwencji w imię dążenia przez sąd rozpoznający daną sprawę do wyjaśnienia wszystkich istotnych jej okoliczności organ ten winien podjąć działania mające na celu usunięcie owych wątpliwości. Jednym z narzędzi temu służących jest niewątpliwie odczytanie podsądnemu jego wyjaśnień składanych uprzednio w celu ustosunkowania się przez niego do różnic pomiędzy wyjaśnieniami z postępowania przygotowawczego, a z przesłuchania przed sądem. Podsumowując w sytuacjach

opisanych w art. 389 § 1 kpk odczytanie wyjaśnień oskarżonego składanych poprzednio, pomimo braku nakazu ustawowego, przeistacza się w powinność sądu, a jej niedopełnienie może być ocenione jako rażące naruszenie przepisów prawa procesowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 1977 r., I KR 40/77, OSNPG 1977, Nr 10, poz. 88; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 października 1979 r., Rw 335/79, OSNKW 1980, Nr 1–2, poz. 11).

Odnosząc powyższe do poddanej kontroli instancyjnej sprawy należy wskazać, że oskarżony K. J. przesłuchany przed Sądem wyjaśnił jedynie, że „wypił wódkę w ilości 4 setek” (k. 73v). Natomiast będąc słuchanym w postępowaniu przygotowawczym oświadczył, że będąc w mieszkaniu matki spożył 2 setki wódki i 1 piwo 0,5 litra, następnie udał się samochodem do marketu D., gdzie został zatrzymany przez nieznaną mu kobietę i oczekując na przyjazd policji poszedł do pobliskiego sklepu U (...), zakupił tam 200 ml wódki smakowej i wypił ją (k. 21v). Co warte podkreślenia, świadek E. M. potwierdziła, że oskarżony w trakcie oczekiwania na przyjazd policji wysiadł z samochodu, zataczając się udał się do pobliskiego sklepu ogólnospożywczego (...) i wrócił z niego po 10 minutach (k. 14-15 w zw. z k. 73v). Zeznania te zostały w procesie przez Sąd Rejonowy ujawnione w trybie art. 392 § 1 kpk, a świadek nie była bezpośrednio przesłuchiwana na rozprawie.

Z powyższych dwóch naprowadzonych dowodów wynikają niedostrzeżone w ogóle przez Sąd I instancji rozbieżności odnośnie czasu i ilości spożytego przez oskarżonego alkoholu. Istnieją zatem nie usuwane dotąd wątpliwości, co do tego jakie było stężenie alkoholu w wydychanym przez oskarżonego powietrzu w czasie gdy prowadził samochód osobowy z mieszkania swojej matki do marketu D.. Sąd Rejonowy nie wziął w żaden sposób pod uwagę przy wydawaniu rozstrzygnięcia i dokonywaniu ustaleń faktycznych dotyczących stężenia alkoholu w wydychanym przez oskarżonego powietrzu, że K. J. miał spożyć 200 ml wódki po zatrzymaniu go przez A. M., a przed przyjazdem policji.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy uznał, że Sąd wydający zaskarżony wyrok dopuścił się obrazy przepisów postępowania, a mianowicie art. 389 § 1 kpk, a także art. 410 kpk. W konsekwencji natomiast uchybień Sądu Rejonowego w zakresie przeprowadzonego przez niego postępowania dowodowego również ustalenia faktyczne poczynione przez ten Sąd są niekompletne i nie mogą zostać uznane przez Sąd odwoławczy za prawidłowe.

Sąd Okręgowy biorąc pod uwagę uchybienia Sądu Rejonowego opisane powyżej uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu we Wrześni do ponownego rozpoznania (pkt 1 wyroku) albowiem koniecznym będzie przeprowadzenie na nowo przewodu sądowego w całości. W pierwszej kolejności Sąd Rejonowy będzie zobowiązany przesłuchać oskarżonego i odebrać od niego ponowne wyjaśnienia (jeśli skorzysta z prawa ich złożenia), w szczególności odnośnie ilości i czasu spożytego przez niego alkoholu w dniu 13 marca 2017 r. Jeżeli wyjaśnienia te nie będą spójne z tymi złożonymi na etapie postępowania przygotowawczego, koniecznym będzie odczytanie K. J. jego wyjaśnień z postępowania przygotowawczego i ustosunkowanie się przez niego do zachodzących pomiędzy wyjaśnieniami niespójności. Niezbędnym będzie także przesłuchanie świadka A. M. celem ustalenia, czy świadek zaobserwowała w dniu 13 marca 2017 r. aby oskarżony w trakcie oczekiwania na przyjazd patrolu policji oddalał się od swojego samochodu i wchodził do sklepu. Na powyższe okoliczności, winna także zostać przesłuchana przed Sądem I instancji wspomniana już wcześniej świadek E. M.. Po uzupełnieniu zaś materiału dowodowego w sposób opisany powyżej Sąd I instancji rozważy zasadność dopuszczenia dowodu z opinii biegłego medyka sądowego z zakresu toksykologii, który na podstawie wyjaśnień oskarżonego, zeznań świadków oraz dokumentów w postaci protokołów badania stanu trzeźwości K. J. urządzeniami A. (...) oraz Alkometr A2.0 określiliby stan nietrzeźwości oskarżonego w czasie kierowania pojazdem mechanicznym w dniu 13 marca 2017 r., przy założeniu, że określona część alkoholu została spożyta już po tym jak oskarżony kierował autem (opinia retrospektywna). To zaś pozwoliłoby Sądowi ocenić czy prawdopodobna jest wersja zdarzeń podana przez oskarżonego, zgodnie z którą po zatrzymaniu przez A. M. spożył dodatkowo 200 ml wódki, a jeżeli tak to jakie mogło być u niego stężenie alkoholu w czasie przedmiotowej jazdy samochodem. Wyjaśnienie tych okoliczności jest o tyle istotne, że Sąd Rejonowy określając wymiar kary w wyroku jako okoliczność obciążającą podsądnego poczytywał wysoki poziom stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu.

Apelujący w środku odwoławczym wnosił aby to Sąd II instancji z urzędu przeprowadził dowód z opinii biegłego z zakresu medycyny sądowej na okoliczność retrospektywnego odtworzenia rzeczywistego stężenia alkoholu we krwi oskarżonego w chwili prowadzenia pojazdu. Sąd odwoławczy nie przeprowadził jednak samodzielnie

wnioskowanego dowodu albowiem, jak już wskazano, postępowanie dowodowe zawierało istotne braki, które skutkowały koniecznością uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu we Wrześni do ponownego rozpoznania. Powołanie biegłego celem wydania opinii na okoliczność ustalenia poziomu stężenia alkoholu w organizmie oskarżonego ma zaś być rozważone przez Sąd I instancji po uzupełnieniu postępowania dowodowego w sposób wskazany przez Sąd odwoławczy.

Podkreślenia wymaga przy tym fakt, że przy ponownej ocenie materiału dowodowego koniecznym będzie należyte uwzględnienie zasad obiektywizmu i swobodnej oceny dowodów. W efekcie powinnością Sądu stanie się dokonanie ustaleń co do czynu oskarżonego, znajdujących umocowanie w całokształcie materiałów dowodowych sprawy.

Sąd II instancji, mając na uwadze przepis art. 436 kpk, nie odnosił się natomiast do pozostałych zarzutów zawartych w apelacji albowiem z uwagi na przyczyny cofnięcia sprawy do etapu rozpoznawczego przed Sądem I instancji, byłoby to co najmniej przedwczesne.

Hanna Bartkowiak